

ARTICULUS VII.

Metempsychosis.

UT de Metempsychosi tractemus, & argumenti connexio petit & sententia in eam rem Pharisaeorum & Rabinorum complurium exposcent. Docebant Pharisaei, Iustorum animabus post factum a priori corpore divortium, primum dari in alia quocumque corpora aditum [b]. Tradit etiam Philo [c], animas ex aere in corpora illabentes, post solum corporis vinculum, aere repetere; ex illis vero aliquas invisam semper habere materiam, nihilque magis metuere, quam ut iterum ad corpora redigantur, alias autem aversa plane ab illis indole, insita naturae propensione, corpora iterum repossere.

Quicumque inter Judaeos favent metempsychosi, sive, ut appellant, animarum circumvolutioni, laudant in eam rem illud Jobi 33. 29. Hac omnia operatur Deus, tribus vicibus per singulos (homines); quod illi explicant de triplici revolutione, seu triplici regressu animarum ad corpora. Alii vero dictum exponunt de triplici anima, quam hominum singulis assignant. Verus tamen, & genuinus loci sensus est, Deum semel, bis & tertio, i. e. frequenter hominem a discrimine liberare.

Pro metempsychosi etiam afferunt locum Isaiae 22. 14. ex Paraphrase Chaldaeo: Si dimittitur iniquitas hac vobis, donec moriamini; Chaldaus habet: Usque ad secundam mortem; nempe, ut Judaei exponunt, ad secundi usque corporis, ejusdem animae contubernii, interitum; quo secundo in corpore anima commissa priori vita seclera eluet. Reipsa tamen sermo ibi est de morte aeterna, quam nomine secunda mortis S. Joannes semel, iterum & tertio in Apocalypsi designat (d). Afferunt tandem auctoritatem Libri Zohar (e), vetustissimi & magni inter illos momenti, non obscure metempsychosi faventis.

Nihil tamen habent Judaei vetustius Josepho, & Philone, quorum testimonia adduximus. Constat etiam ex Evangelio, opinionem illam Jesu Christi aetate plurimum apud Judaeos invaluisse; quaerens enim Christus ab Apostolis, quis ipse qualisque a Judaeis reputaretur, respondentes audivit (f): Alii Joannem Baptistam; alii autem Eliam; alii vero Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Et Herodes Tetrarcha (g), audita prodigiorum Jesu Christi fama, venit in suspensionem, num Joannes Baptista, quem ipse obtruncaverat, redisset ad vitam. Obtinebat maxime dogma illud in Oriente, & apud Aegyptios potissimum, qui constanti semper fide huic se inhaesisse iactabant (h). Obtinebat pariter & apud Philosophos, sive Platonicos, sive Pythagoricos; nec ab aliis facile, quam a Paganis, receperunt Judaei.

Nihil enim satis ad illud conducens occurrit in Scriptura; loca enim omnia, ubi

sermo est de transmigratioe spiritus ex uno in alterum hominem, explicanda sunt de Spiritu Sancto, ab uno in alterum derivato, e.g. a Moyse in Josue, a Josue in Othonielem, ab Ela in Eliseum; cum scilicet Deus decessoris Spiritum in successorem transfundit. Afferunt etiam in hanc rem sanctionem illam Legis, quae Israelitis mandat, ut viduam fratris sine liberis decedentis superstes frater ducat, quod defuncto illi proles suscitetur. Sed quid haec ad metempsychosim? Nec sane magis congruit, quod afferunt ex Gen. 3. 19. Pulvis es, & in pulverem revertentis; quasi scilicet apertissima haec sint pro regressu animae ad secundam vitam, resoluta per mortem priori illo ac terreno corpore. Reipsa tamen textus ille exprimit necessitatem mortis, homini post crimen impostam.

Cabalista, potissimi dogmatis hujus assertores apud Hebraeos, levissima plura & minuta ad eam rem afferunt, quorum numerus & sedulitatem nostram vincit; & futiliora sunt quam ut juvet in rem presentem singula expendere: cum maxime ea tantum afferre studeamus, quae apud veteres Hebraeos sancta erant in hoc argumentum, ut locis quibusdam Scripturae lux affundatur. En igitur potissimum dogmatis de transmigratioe fundamentum. (i). Ne ulla maneat animas causatio, quasi scilicet in male affecta corpora demissa omnia servare Dei praecpta vix ac ne vix quidem valuerint, quippe quarum aliis obtigerit corpus melancholice humore nimis tetrum, aliis biliosum, aliis ad iracundiam pronum, aliis ad voluptatem factum. His igitur omnibus tollendis causationibus Deus optimus, per alia & alia corpora animas illas traducet, ut si forte contigerit, quod ad supplicia damnentur, nullam praetendere possint pro se causationem. Ita commodum est cuique eum perfectionis gradum, quem in priori corpore attingere non poterat, assequi in secundo, atque ita tandem ad alterius vitae felicitatem sibi destinatum pervenire.

Tertio autem hanc animarum transmigratioem repeti autumant ab illo Jobi, quod a nobis supra laudatum, altero tamen explicari sensu demonstravimus. Ad rationes ceteras supra deductas quod attinet, nihil sane illarum minus, quam metempsychosis necessitatem evincunt. Nullam nos quidem justam praetendere possumus causationem, si ab officio defuerimus, neque impositum nobis perfectionis pensum solverimus. Nihil impossibile exigit Deus, nec nisi pro meritis supplicia decernit.

Mirari autem subit, quomodo Judaei in eam persuasionem venire potuerint, animam Joannis Baptistae in Jesum Christum migrasse, cum Joannes Jesu Christo vixerit coaevus, Baptismo illum tinxerit, suoque testimonio commendaverit. Sed certum tenent Rabbini, ad tres usque animas homini assignari, ac fieri utique posse, ut unam habenti animam altera deinde superveniat (k); altera, inquam, sive antecedat vitam scelera expiatura, sive novum per-

b Joseph. Antiquit. l. 18. c. 2. pag. 617. Et de bello l. 2. c. 12. pag. 788. c Philo de somniis pag. 586.

d Apoc. 2. 11. & 20. 6. 24. & 21. 8. e Zohar, Parvas Haie Sara.

f Matth. 16. 14. g Matth. 6. 14. 15. 16.

h Herodot. l. 2. c. 123.

i Menass. Ben-Israel de Resurrect. mortuor. l. 2. c. 18.

l Vide Jobiel Male apud Gaubmin. not. ad vitam Mos. pag. 327. m De Legib. special.

n Ovid. Metamorph. l. 15.

k Vide R. Isaac. Lorient. de revol. anim. c. 5.

perfectionis gradum adeptura, sive officium suum majori cura impletura. Tunc secunda illa anima veluti spiritualis pater habetur illius, quem animat; quo sensu consent Rabbini Sanctis viris filios esse posse in altera vita. Commodum itaque fuit animae Joannis Baptistae, ut post obitum in corpus Jesu transmigraret; atque nimis credulis ea persuasio induci potuit, Joannem Baptistam iterum ad vitam rediisse, & miraculis coruscasse.

Neque in homines tantum migrare animas putabant; pronus illis erat in bruta & in res etiam inanimatas transitus; asserit enim Rabbini quidam nosse se virum quendam maledicum, cujus anima in arentem quendam torrentem missa fuerit, seque illic eam versantem agnovisse. Hanc ille fabellam, Disquisitio alioqui supra fidentem, credulis Discipulis persuasit. Tenebat insuper, virorum animas ad mulierum corpora interdum migrare; quanquam tunc steriles animae illae manerent, nec perfererentur; unde, inquirunt, factum est, ut Deus non nisi raro postremam hanc revolutionem permittat. Sunt tandem quae transformantur in leones, in angues, in asinum, singulae juxta pravam illam, quam fovent, indolem (l).

Hanc animarum revolutionem ad allegoriam detorquere visus est Philo (m), ita commentus: Quicumque rationis disciplinam non imbuitur, ille in bruti naturam transmutatur, quamquam alioqui nihil illi de pristina hominis figura decedit. Constat tamen Veteres aequae & Recentiores metempsychosim reipsa tenuisse; quam pariter in locis supra laudatis Philo non obscure praefert: quamquam ipse non meminit nisi de revolutione animarum in corpora humana, quae omnium est communissima. Utramque vero tenebant Veteres, nec ad tempora, sive ad certam revolutionum periodum definiebant (n).

Omnia mutantur, nihil interit. Errat, & illinc Huc venit; hinc illuc, & quos libet occupat artus Spiritus, eque feris humana in corpora transiit, Inque feras noster: nec tempore deperit ullo.

ARTICULUS VIII.

Purgatorium.

Modd quid Judaei de Purgatorio sentiant, investigandum. Profecto nosse illos aliquid de Purgatorio, toto anno ab obitu hominis perseverante, ex iis quae supra deduximus, satis arbitror constare. Ea temporis periodo integrum est animabus ex Infernis ad terram ascendere, corpus suum invisuris, loca, & homines, quibuscumque peculiarem habuerant consuetudinem. Toto hoc temporis spatio pro animarum requie preces offerebant Judaei, solaminis aliquid illis, quietis, & a criminibus expiationis se allaturos sperantes.

Veterum Judaeorum in eam rem sententiam luculentè satis exprimitur 2. Macch. 12. 40. 43. Cum milites quidam Hebraei in certamine necati inter legenda spolia invenirentur celata ferre sub vestibus idolorum quaedam, & manibus Templi Jaminiae, quod crimen erat contra Legis sanctionem aperitissimum (o): Omnibus manifestum factum est, ob hanc causam eos corruisse... Aique ita ad preces conversi, rogaverunt, ut id, quod factum erat, delictum oblivioni traderet... At Judas facta collatione duodecim millia drachmas argenti misit Jerusalem, offerri pro peccatis mortuorum sacrificium. Habebant ergo persuasum, in locum quendam illos amandatos esse, ubi levaminis aliquid precibus & sacrificiis sentirent; & non in loco detineri, unde egressus omnis praeccluditur. Tenebant illi, locum, ubi praevicarios Israel, nempe qui libertatem a poenis sperare poterant, torquerentur, ipsissimum esse Infernum, locum illum destinatum supplicii aeternis impiorum, atheorum & scelestissimorum, quos nulla maneret spes reditus, & libertatis; discrimen tamen esse inter hos & priores illos rebantur. Primum ad poenam quod attinet, minoribus suppliciiis praevicarios illos torqueri; secundo breviori tempore; constituta enim in praevicarios Israel poena ad certam diem determinata erat, quin & levabantur plurimum precibus & oblationibus viventium; impiis aeterna omnia.

Fabellas etiam in Libris suis narrant, quibus dogma de Purgatorio longè lateque apud illos vulgatum haberi demonstratur (p). R. Eliseus, filius Abiae, superstes adhuc semel in Paradisum introductus, ingratus aliquid spectavit; quare minus laetus pedem inde retulit. Docuit ille duo rerum principia, bonum nempe, & malum, in haerem degenerans: nomen pariter immutavit in Eliseum Acher, id est Eliseum in alium transmutatum. Discipulum suum R. Meir hortatorem habuit, ut tandem respiceret, quod & in exitu vitae executioni mandavit. Cum autem de viri illius salute post obitum plures dubii versarentur, fidem suam obligavit Meir, post obitum emissurum se de Praeceptoris tumulo fumum, Purgatorii, cui ille additus esset, indicium; quem pariter fumum statim imperio suo cessaturum edixit Johanan Rabbini, in signum educti hominis de Purgatorio; utroque fidem suam liberante, salus Elisei certa constitit omnibus.

Narrant pariter (q), R. Akibam per coemeterium transeuntem, in hominem diu antea defunctum incidisse, qui ingentem pondere lignorum sarcinam in humeris deferens, praecipiti cursu rapiebatur. Interrogatus a Rabino, quis esset, num alicujus indigeret opis? respondit, se quidem damnatum esse ad lanium, & carbonarium excrucandum; dum viveret, Telonarium egisse, non sine pauperum extorsione, atque ingentium aliorum criminum maleficio. Raipitum haec dicebat, rogans, ne diutius tineretur; moram omnem poenarum suarum

o Deut. 7. 25. 26. Nec inferres quidquam ex idolo in domum tuam.

p Vide Cod. Chagigab, & Israel pag. 170. col. 2. Bartoloc. l. 2. pag. 152.

q R. Tanchum. Paraf. Toledoib. Noab.

ARTICULUS IX.

Sententia Paganorum cum Hebrais consonantia.

rum prorogationem esse causatus; si quid autem vellet sibi gratum præstare, curaret ut uxorem suam, quam sortam reliquerat, conveniret, & si forte natum ex ea filium intelligeret, feminam rogaret, ut filium ipsum ad offerendas pro Patre preces instrueret in hanc formulam: Benedicite Dominum, & sit ille benedictus. Filium Akiba natus circumcissione initiavit, docuitque Deum rogare; duxit ad Synagogam, & vix puer ille precem in illa verba concepit, Benedicite Dominum, & sit ille benedictus in sacula saculorum, Pater & Purgatorii flammis liberatus, per visum sese offerens Akibæ, de præfatio sibi pietatis officio grates Rabbino egit quam maximas.

Sabbati dies gratiarum est & indulgentiæ animabus Purgatorii, si Judæos audias; omnes enim poenæ eâ die suspenduntur. Cui dogmati fidem recusanti alicui, Rabbini ad sensum demonstravit, nullum eâ die fumum & tumulo Patris sui efferrî ostendens. Indulgentiæ est pariter dies solemnî Expiationis sacra; cum enim precibus multas horas impendant Judæi, plurima exerceant poenitentiae opera, plurimum id pariter solaminis afferri miseris illis opinantur. Rationes etiam eâ die singularum animarum supputat Deus. Persuasum est autem Judæis, animas illas in loco Expiationis non nisi 12. mensium spatio perseverare; 12. inquam, mensium, non anni, quod scilicet annus 12. interduum mensibus, sicut intercalariis accidit, constet.

Est autem Purgatorium, dicunt illi, in Gebenna superioris, quam etiam appellant sinum Abrahæ, thesaurum viventium, hortum Eden. Infernus est autem in Gebenna inferiori; in duos enim gradus distinguunt Infernum (r). Tenent pariter, Israelitas omnes partem habere in futuro seculo (s), nempe in beatitudine, quod statim post obitum, vel saltem post expiata in Purgatorio crimina recipere. Hanc falsam illorum persuasionem reprobasse, credunt Interpretes nonnulli Jesum Christum in illo Matth. 12. 32. Qui dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc saculo, nec in futuro; sicut & in altero Matthæi 3. 9. ubi futurum protestatur Jesus, ut nihil illis proficit quod filii sint Abrahæ, quo à meritis in altera vita poenis eximantur.

1 Vide Vindec. de vitâ sanctor. statu sect. 8. in Talmud frequent.

At nequam extrema manus huic Differtationi imponatur, animadvertere opere pretium duco, quanta sit sententiarum affinitas inter veteres Hebræos, & Priscos & Gentilibus Poetas, atque Philosophos. De immortalitatis animarum dogmate communis erat persuasio, non apud Chaldæos tantum, Ægyptios, Hebræos, Indos, atque Orientales cæteros, sed apud Latinos pariter & Barbaros, ut tanquam communis generis humani persuasio jure meritoque possit haberi: Cum de animarum aternitate differimus, non leve momentum apud nos habet consensus hominum, aut timentium Inferos, aut colentium. Utar has persuasiones publicâ, ait Seneca Epist. 2. c. 1. Reputant illi animam, tanquam portionem quandam & dimanationem sive favillam divinæ substantiæ (t); automarunt virorem mortem ab Apolline induci, mulierum à Diana (u). Quæ sanè congruunt cum persuasione Hebræorum de Angelo mortis. Tenuerunt, certa manere in altera vita, sive præmia, sive supplicia. Quæ Essenii de Paradiso & Inferno stetit sententia, congruit cum opinione Ægyptiorum (x), quam sibi adoptarunt Homerus (y) & Græci.

Gigantes aquarum pondere oppressi, audacissimi moliminis poenas luentes (z), ipsi ferme coloribus apud Prophanos (*) ac apud sacros Scriptores pinguntur.

Hæc genus antiquum terra Titania pubes Fulmine dejecti, fundo volvantur in imo.

Judicium apud Inferos Minois & Radamanti (†) respondet Dei in mortuos iudicio. Metempsychosis sententia, longè latè que in Oriente, & Græciâ pervagata, communis erat pariter, & ejusdem ferme systematis apud Pharisæos, ætate Josephi. Mercurius animas deducens post obitum ad Inferos, expressus est ad imitationem dogmatis Judaici de Angelo Michaelis ad iudicium Dei animas sistente. Purgatorium Judaicum occurrit etiam in scriptis non Barbarorum tantum, sed & Græcorum & Latinorum, sive in opinione metempsychosis, qua anima ex alio in aliud corpus expiandæ traducuntur, sive cum animabus multa toleranda docent, ut tandem ad Insulas fortunatas & Elyfios campos perveniant.

1 Ita Plato in Phædone, Phælo de mundi opif. Cic. de somn. Scipion. Virgil. Ovid. Horat. u Homer. Iliad. & Odyss. plus semel. x Diador. Sicul. l. 1. pag. 58. seu 82. 83. 86. 87. y Homer. Odyss. l. 10. & 24. z Job 26. 5. * Virgil. Æneid. 6. Heos. Theogon. † Vide Tertull. Apolog. c. 47. Lact. Justin. l. 1. c. 20. Vide Homer. Plato. Virg.

2 Apud Origenem in Math. tract. 35. & Hieronymum in Matth. 27.

DISSERTATIO DE TENEBRIS IN OBITU JESU CHRISTI.

Inter potissima, in obitu Jesu Christi spectata, prodigia suum sibi vendicant locum tenebræ illæ, quæ solidò trium horarum spatio mundi facies obducta fuit à meridie adque tertiam horam vesperuntam. Tunc sanè nullæ intercedere poterant eclipfes, eâ anni tempestate, qua serenè maximè & purus regnat aer, in Palæstina potissimum, ac tandem eâ diei horâ, cum & Sol maximè fervet, ac vividiori lumine aerem collustrat. Hoc quidem prodigium spectatores non habuit raros, nec uno in loco factum est, sive parum celebri, sive ab hominum cognitione remoto. Tenebræ facta sunt super universam terram; totum nempe hemisphærum nostrum contexerunt; & cum Sol medium diurnum cursum emensus fuisset, quo scilicet tempore totam hemisphærii oppositæ partem habebat tenebræ: idè jure meritoque super universam terram inductæ tenebræ illius eclipfis dicuntur; nisi fortè malueris, solemnî in Scriptura phrasi, universæ terræ nomine Palæstinam, & regiones finitimas designari.

Pervigilium tunc agebatur (vel fortè dies ipsa festa) solemnissimi Judæorum. Festi, cum scilicet undique Judæi Jerosolyman confluerant, Pascha celebraturi. Phenomenon est autem non momento temporis spectatum, quod brevitate suâ nec videri facile potest, nec causæ suæ pronum exhibet documentum. Tribus integris horis perseveravit, ut omnium oculis commodè exploraretur, omnium scilicet eâ ætate, qua nihil erat expendendis omnibus attentius. Quibus omnibus prodigii circumstantiis in unum collectis, ad eam certitudinis gradum res illa pertingit, ut alia in historiis nulla, vel rara.

Propositum est autem nobis in hac Differtatione naturam scrutari, causas, effectus, durationem, & amplitudinem celeberrimi hujus phænomeni, omnia expendentis ad normam severioris criticæ, & veritatem adfruentes testimoniis Prophanorum Scriptorum apud quos de illo mentio.

Christiani nominis osiores quidam [a] contenderunt, tenebras illas in obitu Christi nihil fuisse aliud, quam eclipfim, quam rudes Christi Discipuli spectantes, rei maximè naturali prodigii gloriam vindicarint. Ipsi verò, qui talia objiciebant, argumentum Dissert. Calmer Tom. II.

tum præbebant inscitia suæ, & præjudiciis occupati in res nostras animi. Cum enim Pascha Judaicum tum temporis ageretur, nullæ poterant esse in plenilunio eclipfes. Raræ sunt etiam totum solem discum obducentes eclipfes, quibus totam terræ faciem obumbrent tenebræ: parum durant plerumque, cum nostra tribus horis perseveraverit, & solis faciem universæ terræ interdixerit. Et ne forsitan videretur umbra terræ, vel orbis luna soli oppositus breves, & ferrugineas fecisse tenebras, trium horarum spatium ponitur, ut causantium occasio tolleretur, ait S. Hieronymus.

Paria observat Origenes in Matt. 27. tract. 35. addens insuper, Evangelistarum in referendo sinceritate factum esse, ut talia objicerentur. Habent quædam S. Lucæ Exemplaria (b), terram tenebris nigricasse, deficiente sole: reponit autem ille, phrasim hanc deficiente solo deesse in optimis Exemplaribus; ut quæ illam præferunt, piam fraudem sentiant in docti cujusdam Christiani, qui substituendam censuerit perspicuitatis gratiâ; sive invidi cujuspiam & dolosi, qui hanc sibi calumniandi Ecclesiam ansam præbuit, quasi scilicet redarguens Evangelistas, obtrudentes eclipfim alieno maximè tempore. Utcumque autem res habuerit sese, constat, nulla modò Exemplaria hanc lectionem servare: Deficiente sole. Legitur in nonnullis, & in omnibus S. Lucæ: Et obtenebratus est Sol.

Idem Origenes (c) perhibet, viros quosdam hujus sæculi sapientes aliud habere, quod veritati hujus prodigii opponant. Qui fieri potuissent, inquirunt illi, ut patens aded & supra fidem prodigium nemini nisi Christianis innotuerit, non Græcis, non Barbaris ullis Scriptoribus, non publicis Annales, non similis generis fabellas digerentibus? Sunt ista quidem per se valida; multò autem validiora, quod eâ Origenis ætate recens adhuc memoria ejus rei perseverare potuisset, cum nonnisi 180. annis post Christum Origenes floreret (d). Hoc planè silentium rei veritatem revocat in suspitionem, atque de Evangelistarum fide minus recta sentire homines cogit.

Duo ad hæc reponit Origenes; 1. Fieri potuisse, ut tenebris illis non tota quidem universi facies, sed Jerosolyman tantum

b Omnia Græca exemplaria habent: Et obtenebratus est Sol. Quod tantumdem ferme est, ac: Deficiente Sole.

c Ibid.

d Obijt J. C. a. 33. Atque Vulg. & Origenes obijt a. 185. J. C.